

НЕКА ПИТАЊА ТЕХНИЧКОГ ОБЕЗБЕЂЕЊА ЈЕДИНИЦА У ОДБРАНИ

Пошто је материја коју обрађује техничка служба исувише обимна за један чланак, то ћу се ограничити на детаљнију обраду само њених задатака и рада њених органа на састављању предлога за техничко обезбеђење јединица (нарочито у одбранбеној операцији). Основни задатак техничке службе је да врши попуњу трупца наоружањем, мототехником, муницијом и погонским материјалом, да врши ремонт оштећене технике и да чува и одржава постојећа техничка средства. Ови задаци у сваком виду борбених дејстава, па чак и у разним етапама једне исте операције, имају своје посебне специфичности. Тако је, на пример, при гоњењу најважније да се гонећи одреди (колоне) још пре почетка гоњења потпуно обезбеде свим техничким средствима, да техничке јединице у свом саставу буду што јаче (нарочито техничко зачеље, које мора да извршава и теже и обимније задатке) и да се унапред предвиде погодни рејони на најважнијим правцима гоњења где би се утрошене материјално-техничке резерве могле брзо дотурити. Обрнуто, код отступања обезбеђење јединица техничким потребама и ремонт технике треба вршити тек пошто се јединице извуку из непријатељског додира. Зато је нужно да се техничке јединице и установе благовремено повуку у раније предвиђене рејоне (где треба брзо организовати рад на попуни и оправци), остављајући јединицама само њихове најнужније делове.

Разматрањем одбранбене операције у целини и појединих њених етапа и задатака техничке службе може се доћи до закључка да техничка служба има да решава посебне задатке у припремном периоду, у току операције и после операције.

Припремни период је обично најдужи, и зато најпогоднији и најважнији за солидно материјално-техничко обезбеђење јединица. У овој етапи треба јединице потпуно попунити техничким средствима, муницијом и погонским материјалом (а неисправно оправити), предузети све мере за брзо и уредно снабдевање и омогућити да се рад техничких јединица и установа обавља пуним капацитетом. Тада технички органи треба добро да познају техничко стање и попуњеност материјално-техничким резервама јединица које ће да организују одбрану, нарочито после дужих маршева (поготово на планинском земљишту) и када је непријатељска авијација нарочито активна. То се може лако

проверити на техничким прегледима организованим по доласку јединица у рејоне концентрације. Затим, техничка служба треба првенствено да попуни оне јединице које ће бити на тежишту одбране, и то свим техничким средствима по формацији, а муницијом и погонским материјалом до норме утрошка. Она треба да изврши ремонт неисправне технике и размештај техничких јединица и установа у базама (А, К, Д) или одељцима (А, К), у сагласности са осталим позадинским старешинама, и да предвиди њихове евентуалне нове рејоне размештаја. При томе се мора посветити нарочита пажња формирању, смештају и евентуалном премештању у току борбе сабиралишта неисправних возила (СНВ) и групе за евакуацију и поправку (ГЕИП), као и начину извлачења и поправки мото-технике. Да би техничке јединице и установе радиле пуним капацитетом и да тај рад не би био ометан од непријатељског дејства са земље и из ваздуха, треба водити рачуна о томе да њихово место у општем распореду буде што безбедније и заклоњеније и да одговара потребним условима за смештај и рад. На тај начин се постиже пуна техничка готовост до почетка операције.¹⁾

У току операције техничка служба треба што пре да попуни уништену технику, утрошену муницију и погонски материјал код јединица, да организује извлачење оштећене технике и благовремено пребацивање СНВ и ГЕИП, да ту технику што пре оправља или је евакуише за вишестепену оправку и да организује маневар техничким јединицама и установама саобразно ситуацији. Успешно извршење ових задатака умногоме зависи од правилности њихове припреме у првој етапи операције. Овде је врло важно да ли трупни командант правилно уочава којим јединицама, шта, где и када треба дотурити и да ли умешно поставља задатке органима техничке службе.

Ако се из одбранбене операције прелази у нападну, онда треба решити које јединице, чиме и докле треба попунити (при чему треба водити рачуна да се првенствено обезбеде главне снаге) и одредити које техничке јединице и установе, где и докле треба преместити.

После операције технички органи треба да утврде техничко стање јединица и њихову попуњеност, да прикупе сопствена оштећена и непријатељска заплена техничка средства, да их евакуишу и да организују ремонт и попуњу борбених и техничких јединица и установа.

Предлог заменика команданта за позадину (по свим службама) обухвата и предлог начелника техничке службе. Да би напори свих служби били усмерени у духу одлуке команданта јединице, неопходно је, по моме мишљењу, да заменик команданта за позадину претходно разради своју основну замисао по битним питањима материјалног обезбеђења свих служби и да је саопшти својим потчињеним органима. Ово он може извршити, јер познаје одлуку свога команданта, конкретну ситуацију и основне принципе рада свих својих служби.

¹⁾ Тј. потпуна опремљеност јединица свим техничким средствима и материјално-техничким резервама и потпуно организован рад техничке службе.

Поред тога, он тада треба да упозна своје потчињене у неопходном обиму и са задатком и ситуацијом своје јединице.

Да би израдио свој предлог за претстојећу операцију, начелник техничке службе, на основу замисли заменика команданта за позадину, треба најпре да проучи задатак јединице коју обезбеђује, извод из заповести за позадину више команде и техничко стање своје јединице, а затим да изврши процену ситуације у техничком смислу да би дошао до закључка како поједини елементи утичу на рад техничке службе и шта треба да предузме за извршење свога задатка у оквиру задатка јединице као целине. Он мора јасно да уочи где је тежиште одбране и шта се може постићи целисходним ешелонирањем и радом техничких јединица и установа. Предлог за техничко обезбеђење јединице може се саставити на различите начине, што зависи од способности, брзине учачавања кључних питања, искуства, итд. онога који та питања решава. При томе се често греша: испуштају се основна, а опширно решавају споредна питања.

Процена ситуације у техничком смислу може се вршити или проценом њених елемената или проценом појединих проблема, што зависи од расположивог времена. По моме мишљењу, било би најбоље да се процена ситуације у припремном периоду одбранбене операције врши по елементима (пошто се тада има довољно времена), а у току борбе по проблемима. У процени треба размотрити непријатељске и властите снаге, техничко стање (општевојних и техничких јединица, установа и средстава) и земљиште. При томе технички орган треба да користи све потребне податке које су дотада прикупили оперативни (непријатељско дејство са земље и из ваздуха, груписање непријатељских снага и средстава, итд.), позадински и други органи, и да их цени у односу на своју службу.

При процени непријатеља начелник техничке службе најпре треба детаљно да размотри како његова дејства са земље и из ваздуха утичу на техничко обезбеђење јединица, на стање технике и рад техничких јединица и установа, имајући у виду да степен непријатељског дејства зависи од места, јачине и груписања његових ватрених средстава и од евентуалног дејства његових тенковских десаната и диверзантских група. Пошто груписање непријатељских снага и средстава није свуда исто, за техничку службу је веома важно да се установи на којим ће правцима (отсецима) непријатељ највероватније нанети највеће губитке и оштећење техничких средстава и највише ометати рад техничких јединица и установа. А како и непријатељска авијација много утиче на стање технике и рад техничке службе, то и њен утицај треба установити, с обзиром на њену активност, јачину и место базирања, могућност ваздушних десаната, итд.

При процени сопствених снага технички орган треба детаљно да проучи општи задатак јединице коју обезбеђује и његов утицај на

рад техничке службе да би у техничком погледу могао обезбедити извршење њеног ближег и следећег задатка.

Проучавањем непријатељског правца главног удара, односно сопственог тежишта одбране, технички орган треба да донесе одлуку о размештају техничких јединица и установа и материјално-техничке резерве, водећи рачуна о томе да ће на томе тежишту бити највећи губици и оштећења, као и утрошак муниције и погонског материјала.

На основу процене напред наведених елемената, технички орган треба да дође до закључка: какав се проценат уништења (оштећења) технике може очекивати и на којим ће правцима (отсецима) бити највећи; какво ће бити напрезање техничке службе; у коликој ће мери непријатељско дејство са земље и из ваздуха утицати на рад техничких јединица и установа (што утиче на њихово ешелонирање) и како треба организовати дотур и заштиту техничких јединица и установа од непријатељског дејства са земље и из ваздуха.

Од расположивог (светлог и тамног) времена у часовима од момента добијања задатка до рока готовости позадине зависи какво ће бити напрезање техничких јединица и да ли се може извршити потпуно и благовремено техничко обезбеђење општевојних јединица. При томе и време као атмосферска појава и годишње доба игра важну улогу. Проценом времена треба утврдити да ли се може извршити технички преглед јединица, ремонт, попуна јединица и својих техничких складишта, и може ли се радити нормалним капацитетом или треба предузети нарочите мере (повећање радног времена, појачање квалификоване радне снаге, техничко обезбеђење бар оних јединица које ће бити на тежишту одбране, итд.). На основу такве процене треба подесити организацију и рад техничке службе на попуни и ремонту оштећених и неисправних техничких средстава и предузети мере да се отклони негативан утицај времена (киша, снег, зима и сл.).

При процени техничког стања јединица које обезбеђује и стања својих техничких јединица и установа технички орган треба да размотри: размештај техничких јединица и установа претпостављене команде и рејоне дотура материјално-техничких резерви за потчињене; попуњеност и стање технике (наоружања, мото-технике, итд.), муниције и погонског материјала борбених јединица; могућности техничких јединица и установа у погледу попуњености радионицама, квалификованом радном снагом, резервним деловима, њихове радне могућности у радним часовима и капацитету оправки; могућности коришћења привредних предузећа и радионица у рејону операције и њихов капацитет, — да би дошао до закључка: шта и колико којој јединици недостаје, колико има неисправне технике и за који степен оправке, како и докле извршити ремонт неисправних техничких средстава, како искористити постојећа привредна предузећа и како спровести дотур.

При процени свих напред наведених елемената и доношењу закључака технички орган треба стално да има у виду рок готовости позадине и да, уколико се јединице не могу обезбедити, благовремено затражи одговарајућу помоћ од више команде.

Процену земљишта у циљу проналажења најповољнијих рејона за размештај база (А, К, Д) заједнички врше оперативни и позадински органи, а процену земљишта у оквиру тих рејона врше самостално позадински органи ради проналажења места која најбоље одговарају условима за постављање јединица и установа њихових служби. Поред тога, с обзиром на своје потребе, позадински органи самостално цене и земљиште на сопственој и непријатељској страни.

Технички орган може вршити процену земљишта заједно са осталим елементима или посебно. Ту је битно да се процени како земљиште (у рејону одређених база, на сопственој и непријатељској територији) утиче на рад техничке службе, јер рељеф и покривеност земљишта утичу: на размештај и заштиту техничких јединица и установа, попуну јединица материјално-техничким резервама, премештање техничких јединица и установа, губитке и оштећења техничких средстава. С обзиром на све то, а имајући у виду и услове земљишта, који треба да одговарају смештају техничких јединица и установа, и земљишне отсеке на којима техника може да буде највише изложена уништењу и оштећењу, технички орган треба да утврди: који су рејони (места) најпогоднији за размештај техничких јединица и установа, који рејони долазе у обзир за њихово премештање и истурање СНВ и ГЕИП, како треба организовати извлачење оштећене технике и које мере треба предузети за заштиту ових делова од непријатељског дејства са земље и из ваздуха.

На основу процене свих напред наведених елемената технички орган треба да изведе општи закључак за организацију и рад техничке службе. У њему треба да буду обухваћена сва питања предлога за техничко обезбеђење јединица. Све то треба да покаже: да ли расположиво време и могућности техничке службе омогућавају благовремено и потпуно извршење постављених задатака и шта је потребно предузети за отклањање неповољних околности; детаље у погледу попуне и дотура; ремонт неисправних и оштећених техничких средстава; размештај, евентуално премештање и обезбеђење техничких јединица и установа од непријатељског дејства са земље и из ваздуха; проблеме за чије је решење потребна помоћ виших техничких органа и у чему се та помоћ састоји; општу оцену техничке готовости јединица за борбу и које су јединице најбоље, а које најслабије технички обезбеђене.

Овако састављен општи закључак уствари претставља *предлог начелника техничке службе за техничко обезбеђење јединица*, с тим што начелник техничке службе треба за сваку тачку општег закључка да поднесе заменику команданта за позадину конкретан предлог за

њено решење. Тако, например, ако је начелник техничке службе закључио да нема довољно времена за техничко обезбеђење јединица, он треба да предложи: повећање радног времена (16-часовни радни дан, рад у две смене, итд.), ангажовање неког привредног предузећа за рад на техничком обезбеђењу јединица, тражење појачања у техничким јединицама из више команде, и т. сл.

Да ли ће све тачке из општег закључка ући у предлог зависи од-расположивог времена и конкретне ситуације. У припремном периоду, када се обично има довољно времена, у предлогу треба обухватити сва питања из општег закључка, а у току борбе само она која су за дотичну ситуацију најважнија. Када је време сувише ограничено, заменик команданта за позадину може да тражи предлог од свога начелника техничке службе само по извесним питањима, а да по осталим сам доноси одлуку. Предлог може бити писмен (када се има довољно времена и ради увежбавања) и усмен (најчешће за време операција). У сваком случају, он треба да буде кратак, јасан и конкретан, без икаквог објашњавања или процене (у чему се обично греша).